

Geografické zabezpečení 1. kontingentu AČR mise ISAF PRT Lógar

Přímá geografická podpora štábů a vojsk v průběhu letos již devadesátileté historie geografické služby AČR (GeoSl AČR) byla vždy neodmyslitelnou součástí její vojensko-odborné působnosti a tak tomu zůstává i nadále. Velmi podstatnou součástí přímé geografické podpory je příprava geografických podkladů podle požadavků Společného operačního centra Ministerstva obrany (SOC MO) a geografické zabezpečení jednotek vysílaných do mezinárodních mírových a humanitárních misí. A to nejen v místě operačního nasazení, ale zejména v rámci přípravy jednotlivých kontingentů před jejich vysláním do zahraničí. Čeští vojenští geografové totiž nejsou zařazováni do sestav všech jednotek operujících na zahraničním území a geografické zabezpečení je mnohdy v gesci jiné koaliční armády.

Geografické zabezpečení kontingentů AČR před vysláním do misí spočívá hlavně v zabezpečení analogovými produkty, digitálními podklady a daty „na zakázku“, které svou formou, obsahem, rozsahem, ale i kvalitou v maximální možné míře odpovídají požadavku konkrétního uživatele v konkrétním prostoru a čase. Z mnoha produktů vyrobených pro tento účel lze uvést například nespočet účelových map převážně malých a středních měřítek, anaglyfy, ortofota, plány měst, satelitní snímky a družicové mapy, ale i komplexní rychlé geografické informace z oblastí celého světa. Z podkladů a dat v digitální formě lze zmínit digitální atlas světa a digitální mapy různých měřítek. Většina z uvedených produktů a digitálních podkladů byla účelově zpracována pro potřeby balkánských misí a v posledních letech i pro kontingenty vysílané do Afghánistánu, Kuvajtu a Iráku.

Dva příklady za všechny: Vojenský geografický a hydrometeorologický úřad (VGHMÚř) v Dobrušce již od roku 2004 tiskne speciální mapy vyráběné geografickým pracovištěm velitelství KFOR v Prištině. Digitální data jsou přenášena do VGHMÚř a po zpracování a tisku jsou hotové mapy expedovány v rámci zásobovacích závozu do centrálního skladu map KFOR v Prištině.

Vojáci českých průzkumných jednotek působících v minulých letech v afghánské horské provincii Badachšán (v rámci německo-česko-dánského provinčního rekonstrukčního týmu ve Fajzábádu) získali kromě jiného v průběhu roku 2006 knižní vydání topografické mapy 1 : 100 000, které bylo zpracováno oddělením geografické podpory odboru přímého geografického zabezpečení VGHMÚř. To je dislokováno v Praze – částečně v objektu Generálního štábu AČR a částečně v budově bývalého Vojenského zeměpisného ústavu. Vytištění a kartopografické zpracování pak bylo realizováno v Dobrušce.

Protože vojáci národních kontingentů musí být do příslušné operace všestranně a řádně připraveni, další role specialistů GeoSl AČR spočívá i v přípravě příslušníků kontingentů v rámci školící a výcvikové činnosti tím, že zabezpečují teoretická a někdy i praktická zaměstnání vojáků před jejich vysláním do mise.

Tím nejcenějším a nejhodnotnějším, co mohou geografové nabídnout národním vojenským kontingentům a potažmo i koaličním spojencům, je nesporně kvalifikovaný personál. Od roku 2003 geografická služba AČR každoročně obsazuje na šest měsíců funkci náčelníka

geografické služby velitelství KFOR na základně Film City v Přeštíně, který se od roku 2004 střídá s českým databázovým managerem geografického oddělení velitelství KFOR. Příslušníci GeoSI AČR však v minulosti v zahraničních misích uspěli i na funkcích, které s geografickou odborností souvisí jen nepřímo nebo vůbec. Tato zkušenost je současně i cennou zpětnou vazbou dovnitř služby ohledně skutečných potřeb štábů a vojsk v oblasti jejich geografického zabezpečení.

Vojenští geografové v Lógaru

Od března 2008 působí vojáci AČR společně s civilním týmem specialistů v afghánské provincii Lógar, kde převzali odpovědnost za bezpečnostní situaci regionu, který lze svou rozlohou přirovnat k Pardubickému kraji. Jádrem téměř dvousetčlenného 1. kontingentu AČR mise ISAF PRT Lógar tvoří vojáci ze 102. průzkumného praporu Prostějov, dále ze 7. mechanizované brigády Hranice, 13. dělostřelecké brigády Jince, 15. ženijní záchranné brigády Bechyně, 103. střediska CIMIC/PSYOPS Lipník nad Bečvou, 22. základny letectva Náměšť nad Oslavou a příslušníků dalších součástí Armády České republiky.

Současné české angažmá v Afghánistánu je jistě historickým momentem, protože to je vůbec poprvé, co se Češi samostatně a s vlastní odpovědností podílejí na obnově afghánské provincie v systému provinčních rekonstrukčních týmů (PRT) koaličních států, které se snaží pomoci této asijské zemi k nové budoucnosti. A geografická služba AČR je u toho. Přímo v místě nasazení se aktivně spolupodílí na podpoře náročné činnosti příslušníků naší armády v sestavě kontingentu operujícího v Afghánistánu, ale v širším kontextu také na činnosti koaličních vojsk.

Obr. 1: Výřez z mapy TLM50 zpracované pro potřeby kontingentu AČR

V rámci 1. kontingentu AČR mise ISAF PRT Lógar působí jako náčelník pracoviště geografické podpory kapitán Petr Kropáček z Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu (VGHMÚŘ) v Dobrušce, do funkce staršího důstojníka pracoviště byl zařazen nadporučík Martin Furo z Centra geografického zabezpečení 104. zabezpečovacího praporu Velitelství společných sil v Olomouci. Hydrometeorologické zabezpečení kontingentu má na starosti synoptik kontingentu nadporučík Jozef Medveď, také příslušník olomouckého Centra geografického zabezpečení.

Pro potřeby kontingentu AČR byly ve VGHMÚŘ počátkem roku 2008 operativně zpracovány a vytisknuty mapy z prostoru provincie Lógar. Jde o první větší sérii map tvořenou metodou rychlé symbolizace dat GIS (geografického informačního systému) do mapové kompozice, přičemž obsah map je tvořen zejména daty pořízenými v rámci

mezinárodní spolupráce. Vzhled a symbolika jednotlivých prvků na mapách vychází z alianční standardní mapy Topographic Line Map 1 : 50 000 (TLM50). Kromě toho vojenští geografové v Lógaru disponují poměrně širokou škálou vektorových i rastrových dat, včetně dat výškopisných, s jejichž pomocí jsou schopni vyprodukovat rychlé mapové výstupy, případně jiné geografické produkty dle požadavků a potřeb kontingentu.

Mobilní souprava SOUMOP (0)

Jedním z důležitých prvků soudobého profesionálního plnění úkolů přímého geografického zabezpečení je schopnost využívat nejmodernější technologie nejen v kancelářských podmínkách, ale i mimo ně. V současnosti je k plnění odborných úkolů geodetické a geografické podpory krizových, humanitárních a bojových operací předurčena **mobilní souprava geografického zabezpečení operačního stupně SOUMOP (0)** Velitelství společných sil.

Geografická služba AČR touto moderní soupravou, jejímž dodavatelem je VOP-026 Šternberk, s. p., divize Vojenského technického ústavu pozemního vojska (VTÚPV) Vyškov, disponuje od roku 2006. Specialisté geografické služby operačního a částečně i taktického stupně velení s pomocí tohoto prostředku geograficky zabezpečili například mezinárodní cvičení Grim Campaigner-72 v červnu 2007, Grim Campaigner-71 v červenci 2007 a taktické cvičení 7. brigádního úkolového uskupení Strong Campaigner, které se konalo v říjnu 2007. Vzhledem ke svému určení je tedy logické, že souprava SOUMOP (0) byla odsunuta do Lógaru, kde umožňuje geografickým specialistům českého kontingentu efektivní plnění úkolů, pro které byla vyvinuta.

Mobilní pracoviště je určeno k informačnímu zabezpečení velitele, štábu i jednotlivých druhů vojsk vojensko-geografickými podklady pro vyhodnocení zájmového prostoru. Je opatřeno technikou a technologiemi k získávání, shromažďování, zpracovávání, archivování a ke komplexnímu poskytování veškerých dostupných hodnověrných a aktuálních geografických dat, informací a podkladů o místě působení v analogové i digitální formě.

Souprava SOUMOP (0) je tvořena čtyřmi moduly, jejichž základním konstrukčním prvkem je kontejner ISO-1C, který je přepravitelný a manipulovatelný prostředky zavedenými do AČR. Konkrétně se jedná o boční překladač kontejnerů KLAUS na podvozku Tatra. V kontejnerech je kromě speciální zástavby zabudována základní technologie, která se skládá z filtračního a ventilačního zařízení, klimatizační jednotky, nezávislého naftového topení a elektrické instalace. Dva ze čtyř modulů slouží jako zdroje elektrické energie pro celou soupravu a jsou vybaveny elektrocentrálami se vznětovým spalovacím motorem o výkonu 16 kW. Součástí soupravy je i propojovací stanový dílec, pomocí kterého jsou kontejnery propojeny a který tvoří další možný prostor pro práci. Každý z modulů je vybaven prostorem mj. na uložení osobní výstroje nebo prostředky k přípravě a uchování potravin.

Stručný popis modulů soupravy SOUMOP (0):

a) MOGAN – modul geografických analýz

MOGAN je hlavním a řídicím modulem celé soupravy. Jeho součástí je polní počítač, PC se softwarovým vybavením umožňujícím ze získaných dat, informací a jiných podkladů provádět komplexní geografické analýzy zájmového prostoru (např. ArcGIS) a PC se softwarem pro zpracování snímkových podkladů (ERDAS Imagine). Mapové výstupy, analýzy

a další výsledky práce geografů mohou být distribuovány v digitální podobě v různých formátech, ale i analogově, protože technické zázemí modulu doplňuje i velkoformátový plotr a laserová tiskárna A3.

b) MOZIN – modul zásobování informacemi

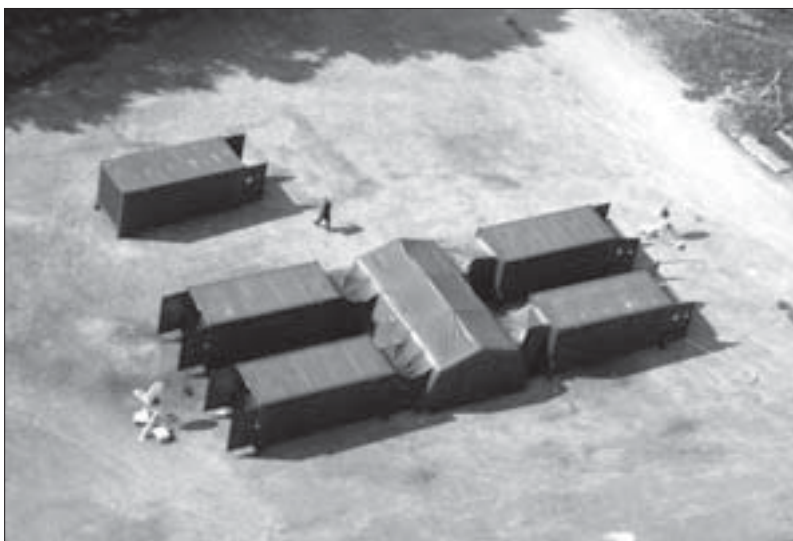
Modul MOZIN je určen k zásobování štábů a vojsk geografickými informacemi a podklady o zájmovém prostoru. Součástí modulu je i skladový kontejner sloužící k uskladnění provozního či jiného materiálu, který není ukládán přímo v jednotlivých modulech SOUMOP (0). Součástí modulu je také velkoformátový skener, plotr a kopírka.

c) MOSIN – modul sběru informací

MOSIN slouží ke sběru, shromažďování, třídění a vyhodnocování dat, informací a podkladů pro zabezpečení geografických prací, doplňování bází dat a následných analýz terénu. K měřickým pracím a sběru dat přímo v terénu slouží lehký terénní automobil Land Rover. Kromě základního počítačového vybavení modul obsahuje totální stanici, přijímač GPS pro sběr dat, ale i digitální fotoaparát a videokameru.

d) MOREP – modul reprografického zabezpečení

Čtvrtý modul MOREP umožňuje základní reprografické zpracování geografických podkladů, např. tvorbu digitálních tiskových předloh, kopírování a jednoduché knihařské práce, jako jsou například laminace, řezání nebo kroužková vazba.

Obr. 2: Mobilní souprava geografického zabezpečení operačního stupně SOUMOP (0)

Mobilní souprava geografického zabezpečení *operačního* stupně SOUMOP (0) je vybavena dostupnými a využitelnými datovými a mapovými podklady z operačního prostoru 1. kontingentu AČR mise ISAF PRT Lógar. Kompatibilita s technickým a technologickým vybavením dalších složek GeoSI AČR umožňuje další případnou výměnu dat dle aktuálních požadavků a potřeb.

V budoucnosti služba předpokládá vytvoření soupravy geografického zabezpečení brigádního typu (SGEOB) *strategického* stupně a perspektivním cílem je dosažení mobility prostředků geografické podpory na všech stupních velení.

Závěr

Nezbytným předpokladem úspěšného splnění stanovených úkolů každého vojenského kontingentu vyslaného do zahraniční mise je maximální součinnost všech jeho složek a mravenčí – někdy na první pohled neviditelná – práce všech vojáků. Mnohé z profesí a odborností navíc nejsou nijak početně silně zastoupené, což je dáno charakterem jejich činnosti i objektivními potřebami kontingentu. Mezi takové druhy vojsk a služeb bezesporu patří i geografická služba AČR a hydrometeorologická služba AČR. Pro činnost jejich specialistů v misi je charakteristické, že pokud je bezchybná a bezproblémová, nebývá obvykle v souvislosti s náročnými úkoly vojáků nějak zvlášť připomínána.

O přípravě 1. kontingentu AČR mise ISAF PRT Lógar před jeho vysláním do prostoru plněných operačních úkolů i o jeho činnosti v místě nasazení bylo a jistě ještě bude řečeno a napsáno mnohé. Cílem příspěvku bylo představit početně – nikoliv významem – nevýraznou složku kontingentu a její možnosti. Profesní připravenost vojenských geografů, technické prostředky a moderní technologie, kterými v Lógaru disponují, jsou předpokladem k tomu, aby v afghánské misi obstáli se ctí a aby svým dílem přispěli ke zdárnému splnění všech úkolů a k šťastnému návratu všech vojáků zpět domů, ke svým rodinám a útvarům.

Literatura:

UDVORKA, P., FURÓ, M. Centrum geografického zabezpečení Olomouc. *Vojenský geografický obzor* 1/2007, s. 16-23. www.army.cz.

Náš vstup do NATO byl vyjádřením našeho odhodlání nebýt – jako už mnohokrát v minulosti – jen trpnou obětí dějin, ale jejich aktivním spolutvůrcem. Proto mi připadá nešťastné, když slyším jako důvod pro nasazení našich vojáků v Afghánistánu, že je to náš závazek vůči NATO. Takový argument je pravdivý jen částečně, respektive nepostihuje celou pravdu. Do NATO jsme nevstoupili proto, abychom bojovali v cizích válkách, ale proto, abychom sdíleli odpovědnost za západní civilizaci, která je přes všechny své nedostatky světem svobody a demokracie. Takový svět není samozřejmostí a čas od času vyžaduje oběti včetně těch nejvyšších.

Vlasta Parkanová,
ministřyně obrany ČR
Uctili jsme hrdinu, boj pokračuje
Mladá fronta DNES, 28. 3. 2008